

PRÍLOHA Č.7
SPRÁVA O UDRŽATEĽNOSTI SOŠV ZA ROK 2022

Svet športu si stále intenzívnejšie uvedomuje dopady prebiehajúcej klimatickej zmeny, ako aj naliehavosť potreby prispievať svojím vlastným dielom k riešeniu situácie, ktorej čelí. Trvalá udržateľnosť, ktorá v sebe spája environmentálny, sociálny a ekonomický rozmer, je jedným z hlavných pilierov olympijského hnutia definovaných v rámci Olympijskej agendy 2020 Medzinárodného olympijského výboru (MOV).

MOV ako líder športového hnutia vo svete prevzal na seba úlohu ísť príkladom aj v oblasti trvalej udržateľnosti. Od roku 2017 má schválenú vlastnú stratégiu trvalej udržateľnosti a vyvíja úsilie, aby aj ostatní členovia olympijského hnutia nastúpili na rovnakú cestu.

Slovenský olympijský a športový výbor po vzore MOV vypracoval Stratégiu udržateľnosti 2030, ktorá bola schválená VV SOŠV 9. septembra 2021. Bola vypracovaná v rámci medzinárodného programu ASAP (As Sustainable As Possible) v spolupráci s Konfederáciou športových zväzov a národným olympijským výborom Dánska.

Stratégia udržateľnosti 2030 SOŠV je zameraná na 5 tematických oblastí: pracovné prostredie, podujatia, infraštruktúra, vzdelávanie a komunikácia. Táto správa je v poradí prvou, ktorá popisuje dosiahnutý pokrok pri realizácii cieľov stratégie definovaných vo všetkých piatich oblastiach.

1. PRACOVNÉ PROSTREDIE

Táto tematická oblasť sa týka udržateľných pracovných priestorov SOŠV, jeho mobility, vzťahu s jeho partnermi a dodávateľmi, ako aj jeho pracovnej kultúry a systému riadenia.

1.1. Cieľ - Udržateľná kancelária SOŠV

V súlade s opatrením 1 boli v rámci sídla SOŠV budovy Domu športu inštalované zberné nádoby na triedenie odpadu: štyri nádoby na zmesový komunálny odpad, jedna na sklo, dve na papier, dve na plasty a štyri nádoby na biologický odpad. Opatrenie bolo splnené.

V súlade s opatrením 2 SOŠV realizoval inštaláciu zberných nádob na triedenie odpadu vo svojich priestoroch na 8. a 9. poschodí, ako aj pred Výstavnou sieňou prof. V. Černušáka na prízemí. Inštalované boli samostatné nádoby na papier, plast, sklo a komunálny zmesový odpad (každá s objemom 60 litrov). Opatrenie bolo splnené.

V súlade s opatrením 3 boli v priestoroch SOŠV inštalované elektrické kompostéry na biodopad. Opatrenie bolo splnené.

V súlade s opatrením 6 bolo v priestoroch SOŠV zavedené používanie 100-percentne recyklovaného kancelárskeho papiera. Na základe opatrenia 9 má tento typ papiera zároveň certifikáciu PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification). Opatrenia boli splnené.

Na základe opatrenia 17 prebehla v roku 2022 príprava projektovej dokumentácie na realizáciu rekonštrukcie parku pred Domom športu, pričom boli do projektu zakomponované aj vegetačné úpravy s vodozadržnou funkciou za účelom zmierňovania dopadov zmeny klímy v mestskom prostredí. Opatrenie bude plnené priebežne.

V súlade s opatrením 20 SOŠV aj naďalej podporuje nepoužívanie plastových fliaš v priestoroch SOŠV a na svojich podujatiach (zasadnutia VV a VZ). Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

1.2. Cieľ - Udržateľná mobilita SOŠV

V súlade s opatrením 25 bol realizovaný prieskum dopravného správania sa zamestnancov SOŠV, ktorého výsledky budú podkladom pre proces kalkulácie uhlíkovej stopy a vytvorenie plánu udržateľnej mobility SOŠV. Opatrenie bolo splnené.

1.3. Cieľ - Udržateľní partneri SOŠV

V roku 2022 sa nerealizovali opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa.

1.4. Cieľ - Udržateľná pracovná kultúra SOŠV

V súlade s opatrením 36 bola vypracovaná „Politika udržateľnosti SOŠV“, ktorá bola zároveň zverejnená na internetovej stránke SOŠV. Opatrenie bolo splnené.

Na základe opatrenia 39 bola založená Komisia SOŠV pre trvalú udržateľnosť v zložení: Igor Kováč (predseda), Alexandra Madrová (Planet Lover, o. z.), Zuzana Moravčíková, Norbert Kurilla (poradca prezidentky SR pre životné prostredie, energetiku, zmenu klímy a podnikateľské prostredie). Opatrenie bolo splnené.

V súlade s opatrením 40 bola oblasť trvalej udržateľnosti začlenená do systému podávania výročných správ SOŠV. Opatrenie bude plnené priebežne.

V súlade s opatrením 41 sa SOŠV zapojil do nového medzinárodného projektu OCEAN (Olympic Committees of Europe Approaching Carbon Neutrality), ktorý bude prebiehať od januára 2023 do júna 2025. V rámci projektu budú zástupcovia 18 NOV z Európy školení pod odborným vedením nemeckého Ekoinštitútu, aby získali relevantné poznatky o meraní uhlíkovej stopy a následne vypracovali prispôbené stratégie znižovania emisií uhlíka. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

Na základe opatrenia 43 bola pre vedenie SOŠV pripravená informácia k podpisu rámcovej dohody OSN „Sport for Climate Action Framework“. MOV a EOv vyzvali všetky NOV, aby sa stali signatármi dohody najneskôr do OH 2024 v Paríži. Podpisom dohody sa NOV zaväzuje k pravidelnému meraniu svojej uhlíkovej stopy a realizácií plánu redukcie emisií v snahe dosiahnuť zníženie emisií o 50 % do roku 2030 a čisté nulové emisie (net zero) do roku 2040.

Svojou schválenou Stratégiou udržateľnosti 2030 je SOŠV v dobrom štádiu pripravenosti na podpis dohody. Opatrenie sa navrhuje realizovať v roku 2023. V súlade s opatrením 44 bol vytvorený a uvedený do praxe nový Etický kódex SOŠV, vrátane zohľadnenia princípov trvalej udržateľnosti. V článku 3 „Základné etické štandardy“, bod 1, písm. e) bola zavedená formulácia: „SOŠV a osoby s príslušnosťou k SOŠV pri svojej činnosti podporujú a propagujú rozvoj športu na princípoch trvalej udržateľnosti, pričom prihliadajú na jej environmentálny, ekonomický a sociálny rozmer.“ Opatrenie 44 tým bolo splnené.

Na základe opatrenia 47 prebehla v roku 2022 príprava projektovej dokumentácie na realizáciu rekonštrukcie parku pred Domom športu, ktorý bude plniť aj rekreačnú funkciu. Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

2. PODUJATIA

Táto tematická oblasť sa týka organizácie udržateľných podujatí SOŠV a športových podujatí organizovaných v rámci sektora športu na Slovensku.

2.1. Cieľ - Udržateľné podujatia SOŠV

V roku 2022 bol najvýznamnejším športovým podujatím organizovaným na území Slovenska XVI. letný Európsky olympijský festival mládeže v Banskej Bystrici. Čo do rozmerov išlo o najväčšie športové podujatie v doterajšej histórii krajiny, čo so sebou prinieslo aj nemalé výzvy. Z pohľadu trvalej udržateľnosti je vhodné vyzdvihnúť krok začleniť do štruktúry organizačného výboru samostatné oddelenie trvalej udržateľnosti, čím sa vytvorili predpoklady, aby sa tejto agende venovala zvláštna pozornosť. Napriek neštandardným okolnostiam v podobe zmeny dejiska EYOF 2022, pandémie COVID-19 a následnej zmeny termínu konania podujatia, sa podarilo vytvoriť podmienky na realizáciu niekoľkých opatrení udržateľnosti: odpadové hospodárstvo (zabezpečené triedenie odpadu na všetkých športoviskách), catering (meranie uhlíkovej stopy jedál ponúkaných v hlavnom cateringovom stane), používanie elektrických a hybridných vozidiel v rámci organizačného výboru, výsadba stromov, príprava a aplikácia tzv. zeleného desatora (pozri časť „Vzdelávanie“). Komplexný prehľad realizovaných opatrení trvalej udržateľnosti je súčasťou záverečnej správy k EYOF Banská Bystrica 2022. Opatrenie 51 „Prispieť k organizácii EYOF 2022 v súlade so štandardmi udržateľnosti“ sa tak podarilo realizovať.

V nadväznosti na skúsenosti získané počas organizácie EYOF Banská Bystrica 2022 sa v rámci organizácie významných medzinárodných športových podujatí na Slovensku odporúča zaujať k agende trvalej udržateľnosti systematickejší prístup. Ten spočíva v začlenení trvalej udržateľnosti do projektov športových podujatí už vo fáze ich prípravy a podávania kandidatúry, vo vytvorení plánu opatrení udržateľnosti, vrátane kalkulácie uhlíkovej stopy, ako aj vo vytvorení personálneho a finančného zabezpečenia tejto agendy.

2.2. Cieľ - Udržateľné športové podujatia

V súlade s opatrením 53 SOŠV začal s budovaním internetového portálu „Udržateľný šport“, v rámci ktorého sú k dispozícii informačné zdroje pre členské organizácie SOŠV k problematike organizácie udržateľných športových podujatí. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

3. INFRAŠTRUKTÚRA

Táto tematická oblasť sa týka budovania podmienok pre rozvoj športovej infraštruktúry na Slovensku podľa princípov udržateľnosti, ako aj budovania športových zariadení v školách za účelom zvýšenej pohybovej aktivity detí a mládeže a kvalitného vzdelávania.

3.1. Cieľ - Udržateľná športová infraštruktúra

V súlade s opatrením 55 sa SOŠV podieľal na vypracovaní dokumentu „Športová infraštruktúra národného významu (ŠINV)“ ako podkladu pre ďalšiu diskusiu na tému rozvoja ŠINV na Slovensku. Dokument analyzuje dôvody, prečo rozlišovať ŠINV, zaoberá sa definíciou ŠINV, vrátane príkladov zo zahraničia, ako aj návrhom kritérií pre udeľovanie štatútu ŠINV na Slovensku. Dokument analyzuje otázku financovania ŠINV vo vybraných krajinách. Ponúka tiež prehľad navrhovaných slovenských športovísk spĺňajúcich parametre na prípadné pridelenie štatútu ŠINV. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 56 sa SOŠV podieľal na vypracovaní dokumentu „Základná informácia k tvorbe databázy športovej infraštruktúry“. Materiál informuje o zahraničných skúsenostiach s tvorbou a prevádzkou databázy športovej infraštruktúry, ponúka informácie o funkciách databázy, metóde zberu dát, zbieraných parametroch športovísk, ako aj prevádzke databáz. Ponúka tiež návrhy na budovanie databázy športovej infraštruktúry na Slovensku. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 57 sa zástupcovia SOŠV v Komisii športovej infraštruktúry Fondu na podporu športu (FNPS) podieľali na tvorbe hodnotiacich kritérií pre účely výzvy INFRA 2, do ktorej boli vôbec po prvý raz začlenené aj kritériá environmentálnej trvalej udržateľnosti. Ide o tri kritériá: certifikácia projektov športovísk podľa niektorého z existujúcich certifikačných systémov BREEAM, LEED a DGNB, energetická hospodárnosť športoviska (podľa kritéria globálny ukazovateľ – primárna energia) a odpadové hospodárstvo (vytvorenie podmienok na zber triedeného odpadu). Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 59 SOŠV začal s budovaním internetového portálu „Udržateľný šport“, v rámci ktorého sú k dispozícii informačné zdroje pre členské organizácie SOŠV k problematike udržateľnej športovej infraštruktúry. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

3.2. Cieľ - Udržateľná športová infraštruktúra na školách

V roku 2022 sa nerealizovali opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa.

4. VZDELÁVANIE

Táto tematická oblasť sa týka budovania kvalitného vzdelávania prostredníctvom športu v slovenských školách.

4.1. Cieľ - Kvalitné vzdelávanie

V súlade s opatrením 63 SOŠV začlenil témy trvalej udržateľnosti do programov olympijskej hodnotovej výchovy na školách. V spolupráci s občianskym združením Planet Lover sa podieľal na projekte Ekoolympiáda, online vedomostnej súťaže z oblasti environmentálnej výchovy pre študentov druhého stupňa základných škôl, osemročných gymnázií alebo stredných škôl. Ambasadormi súťaže boli slovenskí olympijskí medailisti Anastasia Kuzminová, Zuzana Rehák-Štefečeková, Danka Barteková a Jakub Grigar. Do súťaže sa zapojilo viac ako 9000 študentov, ktorí zodpovedali viac ako 2 milióny otázok.

V rámci projektu Ekoworkshop organizovanom tiež v spolupráci s Planet Lover bola zorganizovaná séria regionálnych workshopov, kde skupiny mladých ľudí zo stredných škôl pod odborným lektorským vedením získavali základné informácie z problematiky ochrany životného prostredia, klimatickej zmeny a trvalej udržateľnosti. V rámci svojich pracovných skupín pracovali aj na návrhu opatrení, z ktorých vzišlo tzv. „Zelené desaťro“ pre EYOF Banská Bystrica 2022. Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 64 sa SOŠV podieľal na vydaní publikácie „Dobehni svoj mozog - junior“ vydavateľstva Forbes, ktorá prijateľnou formou približuje deťom a mládeži význam a dôležitosť pravidelného pohybu a jeho pozitívny vplyv na kognitívne funkcie mozgu a schopnosť učenia sa. SOŠV zakúpil náklad 1500 publikácií, ktoré postupne distribuuje pri rôznych príležitostiach žiakom a študentom slovenských škôl. Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 65 SOŠV realizoval v školskom roku 2021/2022 ďalší ročník Olympijského odznaku všestrannosti (OLOV), ako nástroja na zvyšovanie pohybovej aktivity detí. Do projektu sa zapojilo 124 škôl, 6015 žiakov (2949 dievčat, 3066 chlapcov). Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

5. KOMUNIKÁCIA

Táto tematická oblasť sa týka zvyšovania povedomia a znalostí o témach udržateľnosti v rámci SOŠV a medzi jeho členskými organizáciami.

5.1. Cieľ - SOŠV ako líder v propagácii udržateľnosti v sektore športu na Slovensku

V súlade s opatrením 66 bolo v roku 2022 publikovaných 7 online článkov týkajúcich sa témy trvalej udržateľnosti na internetovej stránke SOŠV a 2 príspevky v printových médiách SOŠV. Téma trvalej udržateľnosti v športe bola prezentovaná aj prostredníctvom samostatnej panelovej diskusie počas konferencie Sport Revolution (podobne ako v roku 2021). Opatrenie bude naďalej plnené priebežne.

V súlade s opatrením 67 SOŠV začal postupne budovať internetový portál „Udržateľný šport“ ako zdroj informácií a znalostí o udržateľnosti v športe pre členské organizácie SOŠV. V súčasnosti ponúka informačné zdroje z oblasti organizácie udržateľných športových podujatí, príklady dobrej praxe v rámci udržateľnej športovej infraštruktúry, príklady projektov prispievajúcich k zvyšovaniu pohybovej aktivity detí a mládeže, či zvyšovaniu povedomia o témach trvalej udržateľnosti.

Portál zároveň obsahuje zverejnenú Stratégiu udržateľnosti 2030 SOŠV, ako aj ďalšie materiály, ktoré boli výstupom medzinárodného projektu ASAP, napr. ASAP Roadmap (manuál ako postupovať pri tvorbe stratégie udržateľnosti), či ASAP Making the case for sustainability, dokument objasňujúci hlavné prínosy a príležitosti pre športové organizácie, ak sa vydajú na cestu trvalej udržateľnosti, resp. riziká, ktorým budú čeliť, ak ju v rámci svojej činnosti nebudú zohľadňovať. Opatrenie bude aj naďalej plnené priebežne.

6. VÝHLAD PRE ROK 2023

V roku 2023 je hlavnou prioritou v rámci realizácie Stratégie udržateľnosti 2030 SOŠV výpočet uhlíkovej stopy organizácie. Pre tento účel je potrebné stanoviť základný, referenčný rok (tzv. baseline), od ktorého sa budú stanovovať konkrétne kvantifikovateľné ciele a plán redukcie emisií do roku 2030. Tie budú následne začlenené do akčného plánu Stratégie udržateľnosti 2030 SOŠV. Výpočet uhlíkovej stopy bude následne realizovaný na každoročnej báze. Pre tento účel sa SOŠV zapojil do medzinárodného projektu OCEAN, v rámci ktorého bude zástupca organizácie vyškolený v problematike kalkulácie uhlíkovej stopy a vypracovania plánu redukcie emisií (viď. opatrenie 41).

Druhou prioritou roka 2023 je dosiahnutie zhody na úrovni vedenia SOŠV ohľadom podpisu rámcovej dohody OSN Sport for Climate Action Framework. Nakoľko ide o požiadavku MOV a EOv k členským NOV, je potrebné zaujať k podpisu dohody a z toho vyplývajúcim záväzkom jednoznačné stanovisko.

